

Kulturutskottets yttrande 2020/21:KrU5y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2020/21:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Ingen motion har väckts i ärendet.

I detta yttrande redovisar kulturutskottet sina överväganden i fråga om behandlingen av de riksdagsskrivelser som gäller utskottets ämnesområde.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, SD, KD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I regeringens skrivelse 2020/21:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som har överlämnats till regeringen. Totalt redovisar regeringen 17 riksdagsskrivelser med beslut som riktats mot regeringen med anledning av kulturutskottets betänkanden, varav 7 anges vara slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

Kulturutskottets genomgång av regeringens redogörelse för skrivelser inom utskottets ämnesområde ger anledning till följande kommentarer från utskottets sida.

Utskottet har vid flera tillfällen betonat vikten av att regeringen behandlar riksdagsskrivelser med tillkännagivanden skyndsamt och att tillräckliga åtgärder vidtas för att följa riksdagens beslut (se bl.a. ytr. 2017/18:KrU2y, ytr. 2018/19:KrU2y och ytr. 2020/21:KrU1y). Ansträngningar bör göras för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden. Om åtgärderna drar ut på tiden är det angeläget att regeringen är utförlig i sin redogörelse för orsakerna till fördröjningen. Det är önskvärt att regeringen så långt som möjligt försöker ange när den kan tänkas avsluta ett ärende som är under behandling. Stor tidsåtgång kan skapa en osäkerhet som kan leda till att ämnet för ett tillkännagivande kommer upp på nytt i olika sammanhang.

Utskottet noterar att det finns flera tillkännagivanden inom utskottets ämnesområde som ännu inte är tillgodosedda. Av dessa vill utskottet lyfta fram tre tillkännagivanden som gäller filmpolitiken. Tillkännagivandena, som beslutades våren 2016, gäller utredning om filmpolitikens framtid, former för samverkan och inflytande samt finansieringen av filmpolitiken (bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289). Det är frågor som på ett avgörande sätt kan påverka förutsättningarna för svensk film. Trots det har regeringen inte vidtagit de åtgärder som förutsätts i tillkännagivandena. Detta är särskilt anmärkningsvärt eftersom utskottet även tidigare har lyft fram tillkännagivanden om filmpolitiken och pekat på betydelsen av att regeringen vidtar åtgärder (se bl.a. ytr. 2017/18:KrU2y och ytr. 2018/19:KrU2y). I fråga om former för samverkan och inflytande beslutade riksdagen vidare om ett nytt tillkännagivande hösten 2017 (bet. 2017/18:KrU1, rskr. 2017/18:91). Enligt utskottet är detta inte tillfredsställande utan förutsätter att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att verkställa riksdagens beslut om dessa tre tillkännagivanden.

Stockholm den 29 april 2021

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Viktor Wärnick (M), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Annicka Engblom (M), Aron Emilsson (SD), Lars Mejern Larsson (S), Per Lodenius (C), Ann-Britt Åsebol (M), Angelika Bengtsson (SD), Anna Wallentheim (S), Roland Utbult (KD), Åsa Karlsson (S), Jonas Andersson i Linghem (SD), John Weinerhall (M) och Annika Hirvonen (MP).

Avvikande meningar

1. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 (M, KD)

Viktor Wärnick (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M), Roland Utbult (KD) och John Weinerhall (M) anför:

Vi står bakom ställningstagandet att regeringens hantering av tillkännagivandena på filmområdet inte är tillfredsställande. Utöver det vill vi lyfta fram ytterligare fem tillkännagivanden. När det gäller fyra av dem anser vi att regeringens hantering varit alltför saktfärdig. Det gäller tillkännagivandena om LAN-spel (bet. 2014/15:KrU4, rskr. 2014/15:143), om att utveckla Skapande skola (bet. 2017/18:KrU6, rskr. 2017/18:214), om att offentliga bidrag inte ska ges till organisationer som accepterar hedersrelaterad brottslighet (bet. 2017/18:KrU3, rskr. 2017/18:242) samt om att tillsätta en utredning som ser över möjligheterna till en ordning för förhandsprövning av nya tjänster där regeringen inte utgör sista instans (bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20). Vi förutsätter att regeringen snarast omhändertar tillkännagivandena och skyndsamt vidtar åtgärder för att verkställa riksdagens beslut.

I fråga om tillkännagivandet om lagstiftning till skydd för det rörliga kulturarvet (transporthistoriska museer) har regeringen angett att skrivelsen är slutbehandlad (bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281). Regeringen har anført att en lagreglering inte bedöms vara en lämplig lösning för att uppnå skydd för det rörliga kulturarvet. Mot bakgrund av det samt av att andra åtgärder till skydd för det rörliga kulturarvet har vidtagits avser regeringen för närvarande inte att vidta ytterligare åtgärder för att ta fram lagstiftning till skydd för det rörliga kulturarvet. Regeringen tillgodoser således inte tillkännagivandet utan anser att det är slutbehandlat. Vi delar inte den bedömningen. De åtgärder som regeringen pekar på, nämligen att Riksantikvarieämbetet dels fått i uppdrag att under 2020 och 2021 i samverkan med bl.a. Statens maritima och transporthistoriska museer samt civila samhällets organisationer verka för ökad kunskap och kunskaps spridning om historiska transportmedel, dels fått möjlighet att under 2020 lämna bidrag för insatser som syftar till att stärka bevarandet av historiska transportmedel, är inte tillräckliga. Det krävs att ytterligare insatser görs fortlöpande för att skydda det rörliga kulturarvet och därmed för att tillkännagivandet ska anses tillgodosett.

2. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 (SD)

Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Lingham (SD) anför:

Vi står bakom ställningstagandet att regeringens hantering av tillkännagivandena på filmområdet inte är tillfredsställande. Vi vill utöver det lyfta fram fem tillkännagivanden där vi anser att regeringens hantering inte är tillfredsställande. Det gäller tillkännagivandena om bejakande av varje museums särart utifrån dess samlingar och museernas uppgift att tillgängliggöra dessa och om en utredning av förutsättningarna för statliga museer att kunna donera föremål genom gåvor även utanför det allmänna museiväsendet (bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281 och bet. 2017/18:KrU1, rskr. 2017/18:91), om att offentliga bidrag inte ska ges till organisationer som accepterar hedersrelaterad brottslighet (bet. 2017/18:KrU3, rskr. 2017/18:242) samt om att tillsätta en utredning som ser över möjligheterna till en ordning för förhandsprövning av nya tjänster där regeringen inte utgör sista instans (bet. 2019/20:KrU2, rskr. 2019/20:20). Vi anser att regeringens hantering av dessa tillkännagivanden är alltför långsam och inte tillfredsställande. Regeringen bör snarast omhänderta dessa tillkännagivanden.

Det gäller vidare tillkännagivandet om lagstiftning till skydd för det rörliga kulturarvet (transporthistoriska museer). Regeringen har i fråga om det tillkännagivandet angett att skrivelsen är slutbehandlad (bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281). Regeringen har anført att en lagreglering inte bedöms vara en lämplig lösning för att uppnå skydd för det rörliga kulturarvet. Mot bakgrund av det samt av att andra åtgärder till skydd för det rörliga kulturarvet har vidtagits avser regeringen inte att för närvarande vidta ytterligare åtgärder för att ta fram lagstiftning till skydd för det rörliga kulturarvet. Regeringen tillgodoser således inte tillkännagivandet utan anser att det är slutbehandlat. Vi delar inte den bedömningen. Det behövs enligt vår bedömning ytterligare och permanenta åtgärder för att skydda det rörliga kulturarvet.